

УДК 378.147:631:37.013.42

DOI: 10.31499/2307-4906.1.2026.356145

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З АГРОНОМІЇ

Олексій Александров, аспірант, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького.

ORCID: 0009-0009-5573-9893

E-mail: aleksandrov429@gmail.com

Мета статті полягає в науковому обґрунтуванні вибору педагогічних умов формування інноваційної компетентності у майбутніх аграріїв, їх реалізації в ЗВО. Основними методами дослідження, що були використанні, є теоретичний аналіз і узагальнення зібраного матеріалу, моделювання. Уточнено зміст інноваційної компетентності, обґрунтовано вибір умов її формування в майбутніх аграріїв, продемонстровано взаємозв'язок педагогічних умов із складниками інноваційної компетентності, засобами їх реалізації та результатами у процесі підготовки майбутніх фахівців з агрономії.

Ключові слова: інноваційна компетентність; складники інноваційної компетентності; заклади вищої освіти; майбутні фахівці з агрономії; професійна підготовка агрономів; педагогічні умови формування інноваційної компетентності; засоби реалізації педагогічних умов; мотивація студентів до інноваційної діяльності.

PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE FORMATION OF INNOVATIVE COMPETENCE IN FUTURE AGRONOMY SPECIALISTS

Oleksii Aleksandrov, PhD student, Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy.

ORCID: 0009-0009-5573-9893

E-mail: aleksandrov429@gmail.com

The article addresses the issue of training future specialists in the agricultural sector, in particular the selection of pedagogical conditions for the formation of their innovative competence, aimed at ensuring their readiness to implement innovations in future professional activity, effectively apply modern technologies, and adapt to changes in the agro-industrial sector. The purpose of the article is to provide a scientific justification for the selection of pedagogical conditions for the formation of innovative competence in future agronomy specialists and their implementation in the educational process of higher education institutions. The main research methods used are theoretical analysis and generalization of the collected material, modeling. The components of innovative competence are identified as cognitive, activity-practical, motivational-value and communicative-reflective, which ensure the ability to understand, implement, improve, and evaluate the results of innovative activity. The choice of pedagogical conditions for the formation of innovative competence in future agrarians is substantiated by the need to stimulate students' engagement in innovative activity; integrate innovative achievements and implement innovative teaching technologies in the professional training of future agronomists; and develop their evaluative and reflective attitude toward their own learning.

Keywords: innovative competence; components of innovative competence; higher education institutions; future agronomy specialists; professional training of agronomists; pedagogical conditions for the formation of innovative competence; means of implementing pedagogical conditions; students' motivation for innovative activity.

На сучасному етапі розвитку аграрної галузі, а також активного впровадження інновацій у виробництво виникає необхідність у підвищенні ефективності професійної підготовки майбутніх аграріїв та формуванні у них інноваційної компетентності. Це дасть змогу їм якісно впроваджувати інноваційні технології, цифрові платформи, засоби автоматизації, що впливають на збільшення врожайності та екологічну стійкість виробництва. Проведений нами аналіз сучасної практики підготовки фахівців з агрономії у вітчизняних ЗВО свідчить про те, що в освітньому процесі викладачами фахових дисциплін ще недостатньо уваги приділяється формуванню інноваційного мислення, розвитку дослідницьких та проєктних навичок студентів. Традиційні методи та технології навчання, недостатня інтеграція науки і освіти у виробництво, а також обмежений доступ студентської молоді до сучасних сільськогосподарських технологій та технічного обладнання ускладнюють процес професійної підготовки майбутніх фахівців-агрономів, здатних ефективно діяти в сучасному інноваційному середовищі. Крім цього, у контексті євроінтеграційних процесів та необхідності адаптації вітчизняної аграрної освіти до загальноєвропейських стандартів вищої освіти і сільськогосподарського виробництва особливого значення набуває проблема оновлення змісту, форм, методів і прийомів навчання, а також створення сприятливих умов підготовки майбутніх агрономів. Формування у студентів інноваційної компетентності повинно стати системоутворювальним чинником освітнього процесу ЗВО, який спроможний забезпечити не лише професійну підготовку, а й подальший розвиток особистості майбутнього фахівця, його здатності до наукового пошуку, самоосвіти, підприємництва та творчої діяльності. У зв'язку з цим, дослідження процесу забезпечення умов формування та розвитку інноваційної компетентності у майбутніх фахівців з агрономії в ЗВО є актуальним, адже воно зорієнтоване на сучасні потреби аграрного виробництва, відповідає вимогам ринку праці та стратегічним завданням розвитку освіти в Україні.

Проблемі розвитку інноваційної компетентності майбутніх фахівців закладів вищої освіти та виокремленню педагогічних умов її формування у науковій літературі присвячено чимало публікацій. Так, наприклад, основні аспекти формування професійної компетентності майбутніх фахівців у процесі підготовки в закладах вищої освіти висвітлено в науковому дослідженні І. Ратинської [4]; сутність та зміст інноваційної компетентності як складника інноваційної культури працівника розкрито в публікації О. Темченко [5]; процес формування інноваційної компетентності майбутніх магістрів закладів вищої освіти описано в науковому доробку О. Цюняк [7]; теоретичні засади формування інноваційної компетентності майбутніх аграріїв представлено в науковій праці Л. Новицької [2]; роль педагогічних умов у формуванні готовності студентів до інноваційного викладання окреслено в статті К. Гляненко [1]; особливості забезпечення педагогічних умов формування готовності майбутнього педагога професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві подано в публікації Є. Маринченко [3]. Проте, створенню та реалізації педагогічних умов формування інноваційної компетентності у майбутніх агрономів

приділено, на наш погляд, не достатньо уваги. Це і зумовило написання статті, метою якої є наукове обґрунтування вибору педагогічних умов формування інноваційної компетентності у майбутніх фахівців з агрономії та їх реалізація в освітньому процесі ЗВО.

Інноваційна діяльність випускника передбачає наявність у нього добре сформованої інноваційної компетентності. У педагогічній науці інноваційна компетентність трактується як комплекс набутих спеціальних теоретичних знань з теорії інноваційної діяльності та інноватики, а також практичних умінь ефективно застосовувати їх у майбутній професійній діяльності. На думку О.Цюпняк, під інноваційною компетентністю варто розглядати компетентність як «інтегральну характеристику, яка включає здатність до розробки, освоєння та втілення інновацій у практику професійної діяльності, що ґрунтуються на відповідних знаннях та вміннях фахівця, через сформованість необхідних якостей, здібностей та досвіду» [7, с. 146]. О. Темченко вказує на те, що суб'єкт інноваційної діяльності повинен мати особливе сприйняття власне інновації, здатність бачити нове у відносно сталому, здатність запропонувати принципово нове розв'язання проблеми [5, с. 252].

Провівши аналіз досліджень з інноваційної діяльності в аграрному секторі, ми уточнили поняття «інноваційна компетентність майбутніх фахівців з агрономії» і запропонували його визначати так: особистісна спрямованість здобувача вищої освіти на освоєння нового, готовність до змін у професійній діяльності та запровадження інновацій, вироблення критичного мислення, формування чіткості професійної позиції, усвідомлення соціальної вагомості інновацій, залучення до творчості та наукових розробок, ефективна реалізація системи знань та навичок на усіх етапах інноваційного процесу. Іншими словами, інноваційна компетентність майбутнього фахівця аграрного сектору становить собою інтегральну характеристику особистості, що відображає спроможність індивідуума генерувати ідеї, реально оцінювати та впроваджувати інновації у професійну діяльність, ґрунтуючись на поєднанні набутих знань, умінь, навичок, первинного досвіду, цінностей та творчої мотивації.

Згідно з низкою наукових досліджень, що присвячені вивченню розвитку інноваційної компетентності студентів ЗВО, процес формування цієї компетентності має такі основні характеристики: системність, поетапність, комплексність, інтегративність, інноваційність освітнього середовища, розвиток творчого мислення і професійної мобільності.

На нашу думку, можливими складниками інноваційної компетентності майбутнього агронома можуть виступити виокремлені нами чотири основні компоненти: знаннєвий (система наукових, технічних і економічних знань, потрібних для глибокого розуміння сутності інноваційних процесів у сільському господарстві), діяльнісно-практичний (вироблення здатності в майбутнього агронома успішно застосовувати отримані знання у практичній діяльності), мотиваційно-ціннісний (система мотивів, настанов і професійних цінностей, які здатні стимулювати здобувача освіти до творчого пошуку, професійного зростання, саморозвитку, впровадження нововведень), комунікативно-рефлексивний (здатність до ефективної взаємодії в колективі, участі у спільних інноваційних проєктах, обміну ідеями, а також уміння здійснювати самоаналіз й самокорекцію власної діяльності).

У межах нашого дослідження виникає необхідність у визначенні та науковому

обґрунтуванні педагогічних умов, які будуть забезпечувати ефективне формування інноваційної компетентності майбутніх фахівців з агрономії у процесі їхньої професійної підготовки в закладах вищої освіти. У термінологічному словнику поняття «педагогічні умови» розглядаються як сукупність спеціальних взаємопов'язаних чинників, потрібних для реалізації системного педагогічного впливу, щоб досягти окреслену педагогічну мету [6, с. 75]. К. Глянєнко підкреслює, що ефективність будь-якого освітнього процесу безпосередньо залежить від умов, за яких він відбувається [1, с. 308]. За переконаннями авторки, педагогічні умови становлять собою сукупність певних об'єктивних можливостей організаційних форм, змісту, методів і матеріальних можливостей здійснення освітнього процесу, що орієнтовані на забезпечення успішного досягнення визначеної мети [там само]. Деяко по-іншому педагогічні умови пропонує визначати І. Ратинська, розуміючи під ними певну «систему цілеспрямованих педагогічних впливів, обставин, чинників, форм, методів, засобів освітнього середовища, які в комплексній взаємодії забезпечують ефективний перебіг процесів на досягнення конкретної педагогічної мети, в основі якої лежить діяльність та сприяють ефективному досягненню комплексу необхідних і достатніх результатів та навчальних цілей» [4, с. 4]. З огляду на вищезазначене, педагогічні умови навчання в ЗВО варто розглядати, як сукупність спеціально організованих чинників, обставин, заходів, які уможливають забезпечити ефективність освітнього процесу й сприяють досягненню очікуваних результатів підготовки здобувачів вищої освіти. Іншими словами, це те, що необхідно створити і за яких умов, яким чином організувати навчання, щоб воно було максимально результативним.

Розглянемо і обґрунтуємо педагогічні умови формування інноваційної компетентності в майбутніх фахівців з агрономії. Ураховуючи представлені вітчизняними науковцями трактування педагогічних умов, у контексті нашого дослідження, під педагогічними умовами будемо розуміти сукупність цілеспрямовано створених організаційних, психолого-педагогічних і дидактичних чинників, які спроможні забезпечити ефективне залучення майбутніх агрономів до інноваційної діяльності, сприяти формуванню здатності у них генерувати, впроваджувати, оцінювати нові ідеї, технології та рішення у подальшій професійній діяльності, тобто загалом передбачають формування у здобувачів освіти інноваційної компетентності.

Проаналізувавши наукові праці з питання створення педагогічних умов для успішної професійної підготовки майбутніх фахівців, ми виокремили п'ять основних умов, які максимально сприятимуть формуванню інноваційної компетентності у студентів, які здобувають фах з агрономії у закладах вищої освіти: розвиток позитивної мотивації у здобувачів вищої освіти до інноваційної діяльності в галузі агрономії; інтеграція інноваційних здобутків в освітні компоненти професійної підготовки майбутніх агрономів; впровадження інноваційних технологій навчання у професійну підготовку майбутніх фахівців з агрономії; організація інноваційно спрямованої самостійної пошукової та дослідницької діяльності студентів на засадах цифрових ресурсів, науково-освітніх платформ і реальних виробничих завдань; формування у студентів оцінювально-рефлексивного ставлення до власного навчання.

Зазначимо, що реалізація першої педагогічної умови (розвиток позитивної мотивації у здобувачів вищої освіти до інноваційної діяльності в галузі агрономії) сприятиме формуванню мотиваційно-ціннісного складника інноваційної

компетентності, тому що усвідомлення вагомості впровадження інновацій для сучасного виробництва в аграрній галузі стимулює у майбутніх фахівців пізнавальний інтерес, позитивне ставлення та внутрішню готовність до швидкоплинних змін і постійного прагнення до професійного саморозвитку. Зазначимо, що вчені з метою забезпечення системного цілеспрямованого вироблення мотивації у студентів до інноваційної діяльності в агрономічному секторі виокремлюють такі її компоненти:

- мотивація ініціації (започаткування) – спонукання здобувачів освіти до здійснення інноваційної діяльності в агрономії;
- мотивація селекції – вибір мотиву студентами для впровадження в майбутню професійну діяльність тієї чи іншої інноваційної технології;
- мотивація реалізації – оцінка, регулювання та проведення контролю ефективності інноваційної діяльності в галузі агрономії;
- мотивація постреалізації – особиста відповідальність здобувача освіти за завершення певного виду діяльності та перехід до наступного [3, с. 4013].

На нашу думку, позитивна мотивація спонукатиме здобувачів освіти до активного системного засвоєння нових знань, пошуку нестандартних рішень, безпосередньої участі в інноваційних проєктах (дослідженнях), що виступає необхідною передумовою успішної інноваційної діяльності. Забезпечення цієї умови має відбуватися у ході вивчення усіх навчальних дисциплін відповідно до освітньої програми підготовки майбутніх фахівців, а особливо у процесі засвоєння професійно спрямованих освітніх компонентів, зокрема й під час проходження виробничих практик. Ця умова стосується також розвитку внутрішньої мотивації здобувачів освіти, оскільки ця мотивація сприятиме появи стійкого інтересу в майбутніх агрономів до професійного росту і задоволення результатами інноваційної діяльності.

Внутрішня мотивація, як ми вважаємо, має складатись з навчально-пізнавальної, професійної й особистісної групи мотивів. Формування внутрішніх навчально-пізнавальних мотивів у контексті інноваційної компетентності забезпечують прагнення особистості до постійного оновлення фахових знань та відкритість до прийняття нових ідей. Група професійних мотивів дасть змогу забезпечити готовність впроваджувати інноваційні знання в реальних виробничих умовах. До переваг таких мотивів належать орієнтація студентів на провадження майбутньої професійної діяльності; формування усвідомлення практичного значення інновацій в аграрній сфері; стимулювання прагнень здобувачів освіти до професійної самореалізації та високої конкурентоспроможності; розвиток відповідальності за результати прийнятих професійних рішень; підсилення мотивації до впровадження інновацій під час проходження студентами виробничих практик. Особистісні мотиви виступають основою інноваційної активності, адже сприяють прагненню до пошуку нетипових рішень і взяттю відповідальності за особисте професійне зростання. Ця група мотивів сприяє самовдосконаленню та саморозвитку особистості; формуванню прагнень у студентів до прояву самостійності, креативності та ініціативності; забезпеченню внутрішньої потреби в самовираженні, досягненні успіху тощо.

Забезпечення другої умови (інтеграція інноваційних здобутків в освітні компоненти професійної підготовки майбутніх агрономів) орієнтоване на вироблення когнітивного складника інноваційної компетентності, оскільки врахування сучасних наукових досягнень, цифрових рішень та агротехнологій у зміст освітніх компонентів

забезпечить практичну спрямованість професійної підготовки. Подібна інтеграція дасть змогу здобувачам освіти засвоїти закономірності інноваційного розвитку аграрної галузі та сформувані системне усвідомлення всіх можливостей застосування нововведень на практиці. Ця умова також передбачає необхідність систематичної модернізації змісту навчальних дисциплін циклу професійної підготовки студентів спеціальності Н1 «Агрономія», що зумовлено такими чинниками: швидким розвитком аграрної науки та агропромислового комплексу, динамічним введенням точного землеробства, екологічно орієнтованих і цифрових рішень, біотехнологій; зростанням вимог ринку праці до компетентностей аграріїв, насамперед спроможності працювати з інноваційними технологіями, приймати виробничі і управлінські рішення в постійних умовах невизначеності; необхідністю ще більшої інтеграції міждисциплінарних знань, тому що сучасна агрономія поєднує досягнення різних наук, зокрема біології, екології, інженерії, хімії та інформаційних технологій; потребою формування інноваційної компетентності майбутніх фахівців з агрономії, що зумовлює вимогу до випускників бути готовими до впровадження нових агротехнологій, швидкої адаптації до змін з урахуванням принципів ресурсозбереження, раціонального землекористування, охорони довкілля та безперервного професійного розвитку.

Л. Новицька акцентує увагу на тому, що знання насамперед виступають «інтелектуальним фундаментом інноваційної компетентності», без якого неможливе усвідомлене застосування інновацій на практиці та в подальшій професійній діяльності [2]. Учена також зазначає, що у змісті програми будь-якої навчальної дисципліни теоретичні знання, запропоновані до засвоєння студентами, повинні бути відповідним чином структуровані. Вважаємо, що в основу структурування змісту виучуваного матеріалу з фахових дисциплін необхідно покласти такі принципи, як: взаємодії навчальної, пізнавальної, практичної та самостійної діяльності здобувачів освіти; єдності мотиваційно-ціннісних та процесуально-змістових складників професійної підготовки; єдності, інтеграції та диференціації змісту навчання; поетапної конкретизації фундаментальних питань професійної підготовки майбутніх агрономів. Крім цього, варто врахувати, що до цього часу серед методичного забезпечення з окремих агрономічних дисциплін відсутні оновлені підручники та навчальні посібники, матеріали за окремими темами містять застарілі наукові підходи, а деякі розділи й теми є складними для самостійного опрацювання без методичного супроводу викладача. Це вимагає додаткових розробок матеріалів з фахових дисциплін, зокрема написання авторських посібників, методичних рекомендацій, розробки додаткових цифрових навчальних матеріалів.

Реалізація третьої педагогічної умови (впровадження інноваційних технологій навчання у професійну підготовку майбутніх фахівців з агрономії) передбачає широке впровадження інноваційних освітніх технологій (інтерактивної, проєктної, проблемної, інформаційно-комунікативної, цифрової), які спрямовані на розвиток діяльнісного складника інноваційної компетентності. Так, у ході активної навчальної взаємодії здобувачі освіти набувають досвід розв'язання та аналізу професійних ситуацій, пошуку та апробації інноваційних рішень, що забезпечує формування практичних умінь та навичок здійснення інноваційної діяльності в майбутньому. Використання інноваційних технологій навчання в освітньому процесі професійної підготовки майбутніх фахівців з агрономії також сприятиме розвитку у них інноваційного,

творчого та критичного мислення, спроможності проектувати й упроваджувати в сільськогосподарське виробництво сучасні агротехнології, формуванню навичок командної взаємодії, відповідальності за прийняті рішення, що є важливими компонентами інноваційної компетентності.

Четверта умова (організація інноваційно спрямованої самостійної пошукової та дослідницької діяльності студентів на засадах цифрових ресурсів, науково-освітніх платформ і реальних виробничих завдань) пов'язана з розвитком пошукового, дослідницького та інформаційно-цифрового складника інноваційної компетентності майбутнього фахівця з агрономії. Реалізація цієї умови здійснюється через цілеспрямоване залучення студентів до виконання індивідуальних та групових пошукових й дослідницьких завдань, збору та аналізу наукових публікацій, інформації з галузевих цифрових баз даних, використання різних онлайн-платформ для здійснення моделювання агротехнологічних процесів та обставин, а також розв'язання реальних виробничих кейсів (проблемних ситуацій) сучасних аграрних підприємств. У контексті забезпечення обумовленої педагогічної умови майбутнім фахівцям з агрономічного профілю можна запропонувати виконати різні види дослідницьких робіт, як-от інформаційно-аналітичні, описові, проблемно-аналітичні та інноваційно-дослідницькі. У ході виконання таких завдань особлива увага зосереджуватиметься на виявленні актуальних проблем аграрної галузі та пошуку інноваційних способів їх розв'язання; доборі та критичному аналізу сучасних наукових джерел й цифрових інформаційних ресурсів; опрацюванні, інтерпретації, оцінці та узагальненні отриманих відомостей; обґрунтуванні можливостей практичного впровадження інноваційних рішень та формулюванні аргументованих висновків щодо ефективності запропонованих підходів. Під час виконання здобувачами освіти зазначених видів дослідницьких робіт викладачі повинні звертати увагу на певні методичні аспекти, зокрема: формулювання проблеми дослідження (навіщо виконувати роботу); пошук матеріалу (якими джерелами користуватись); аналіз даних та формулювання узагальнених висновків (до чого дійшли внаслідок виконання завдань). Саме така організація самостійної діяльності студентів забезпечуватиме формування у них умінь і навичок пошуку, критичного аналізу, узагальнення, систематизації та практичного застосування інформації, розвитку науково-дослідницької культури та готовності майбутніх фахівців до прийняття інноваційних рішень у подальшій професійній діяльності.

Забезпечення п'ятої умови (формування у студентів оцінювально-рефлексивного ставлення до власного навчання) сприятиме формуванню у студентів рефлексивного складника інноваційної компетентності, що виявляється у спроможності до адекватного самооцінювання результатів навчальної та інноваційної діяльності, усвідомлення особистих досягнень, труднощів, причин невдач, ведення рефлексивних щоденників, портфоліо здобутків, взаємооцінювання та обговорення результатів виконаних проектних і дослідницьких завдань, корекції індивідуальної траєкторії навчання. Такий підхід забезпечуватиме усвідомлення студентами рівня сформованості власних компетентностей, розвитку здатності до самокорекції та відповідальності за результати власного навчання. На нашу думку, рефлексивне ставлення сприятиме формуванню готовності у майбутніх фахівців до безперервного професійного розвитку.

На основі виокремлених нами складників інноваційної компетентності та обґрунтованих педагогічних умов її формування у майбутніх фахівців-агрономів

продемонструємо взаємозв'язки цього процесу (таблиця 1).

Таблиця 1

Педагогічні умови, засоби їх реалізації та результати формування інноваційної компетентності

Складник інноваційної компетентності	Засоби реалізації	Результат
Педагогічна умова: розвиток позитивної мотивації здобувачів вищої освіти до інноваційної діяльності в галузі агрономії		
мотиваційно-ціннісний	усвідомлення значущості інновацій для сучасної аграрної галузі; формування мотивації ініціації, селекції, реалізації та постреалізації інновацій; використання професійно орієнтованих завдань інноваційного характеру; залучення студентів до інноваційних проєктів, досліджень, виробничих практик; розвиток внутрішньої мотивації (навчально-пізнавальних, професійних та особистісних мотивів)	стійкий пізнавальний інтерес, позитивне ставлення до інновацій, готовність до професійного саморозвитку
Педагогічна умова: інтеграція інноваційних здобутків в освітні компоненти професійної підготовки		
знаннєвий, зокрема когнітивний аспект	оновлення змісту фахових дисциплін з урахуванням сучасних агротехнологій; залучення цифрових рішень, точного землеробства, біо- та екоорієнтованих технологій; міждисциплінарна інтеграція знань (біологія, екологія, інженерія, IT); розробка авторських курсів, спецсеминарів, методичних матеріалів; структуризація навчального матеріалу на засадах інтеграції, диференціації та поетапної конкретизації	сформованість системних знань про закономірності інноваційного розвитку аграрної галузі
Педагогічна умова: впровадження інноваційних технологій навчання у професійну підготовку		
діяльнісно-практичний	інтерактивні, проєктні, проблемні, цифрові та ІКТ-технології; моделювання професійних ситуацій і виробничих кейсів; командна робота над інноваційними проєктами; аналіз і розв'язання практичних проблем сучасної агрономії	набуття практичних умінь і навичок здійснення інноваційної діяльності
Педагогічна умова: організація інноваційно спрямованої самостійної пошуково-дослідницької діяльності		
діяльнісно-практичний	виконання інформаційно-аналітичних, проблемно-аналітичних та інноваційно-дослідницьких завдань; робота з науковими публікаціями, цифровими базами даних, онлайн-платформами; розв'язання реальних виробничих кейсів аграрних підприємств; аналіз, інтерпретація й оцінка результатів досліджень	розвиток дослідницької культури, здатності до прийняття інноваційних рішень
Педагогічна умова: формування оцінювально-рефлексивного ставлення студентів до власного навчання		
комунікативно-рефлексивний	самооцінювання й взаємооцінювання результатів діяльності; ведення рефлексивних щоденників і портфоліо досягнень; аналіз результатів проєктної та дослідницької діяльності; корекція індивідуальної освітньої траєкторії	самокорекція, відповідальність за результати навчання, безперервний професійний розвиток

Запропонована нами низка педагогічних умов, як нам видається, буде спрямована на формування індивідуальної траєкторії навчання здобувачів вищої освіти агрономічного профілю, оскільки, на нашу думку, кожна з розглянутих умов

впливатиме на різні, однак взаємодоповнювальні складники освітнього процесу в ЗВО. Також запропоновані педагогічні умови створять мотиваційне, змістове, процесуальне й рефлексивне підґрунтя процесу формування інноваційної компетентності в майбутніх фахівців з агрономії, що сприятиме розвитку їхньої готовності до ефективної професійної діяльності в умовах динамічного розвитку аграрної галузі.

Отже, запропоновані нами педагогічні умови забезпечення процесу формування інноваційної компетентності у майбутніх фахівців з агрономії орієнтовані на комплексний вплив сфери особистості здобувачів вищої освіти, зокрема мотиваційну, когнітивну, діяльнісну та рефлексивну. Створення цих педагогічних умов у ЗВО, на нашу думку, сприятимуть розвитку в майбутніх агрономів пізнавальної активності, творчого мислення та готовності до впровадження інновацій у професійну діяльність. Подальшого дослідження потребує питання розробки механізмів впровадження кожної з перерахованих педагогічних умов в освітній процес.

Конфлікт інтересів. Автор повідомляє про відсутність конфлікту інтересів.

Фінансування дослідження. Дослідження виконано без залучення зовнішнього фінансування.

Доступність даних. Дослідження не передбачало використання окремих наборів даних.

Використання інструментів ШІ. Під час підготовки цієї роботи інструменти штучного інтелекту не застосовувалися.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гляненко К. Педагогічні умови формування готовності студентів до інноваційного викладання. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 69. Том 1. С. 306–310. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/69-1-44>.
2. Новицька Л. Проблема формування інноваційної компетентності майбутніх фахівців-аграріїв у процесі математичної підготовки в кризових умовах. *Молодь і ринок*. 2024. № 9/229. С. 133–142. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.312274>.
3. Маринченко Є. Педагогічні умови формування готовності майбутнього педагога професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві. *Trajectoriâ Nauki. Path of Science*. 2020. № 10. С. 4009–4017. DOI: <https://doi.org/10.22178/pos.63-9>.
4. Ратинська І. О. Формування професійної компетентності майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення в процесі вивчення економічних дисциплін : *автореф. дис. ... канд. пед. наук* : 13.00.04 ; Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування. Рівне, 2018. 21 с.
5. Темченко О. В. Інноваційна компетентність керівника закладу освіти як складова його інноваційної культури. *Актуальні проблеми управління закладами освіти в контексті стратегії модернізації освітньої галузі*: кол. моногр. Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. Тернопіль : ТИПУ, 2020. С. 249–262.
6. Термінологічний словник. Теоретико-методичні засади трансформації професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників в умовах відкритого університету післядипломної освіти. Біла Церква : «ТОВ Білоцерківдрук», 2022. 96 с.
7. Цюняк О. П. Формування інноваційної компетентності майбутніх магістрів початкової освіти у закладах вищої освіти. *Інновації в початковій освіті: проблеми, перспективи, відповіді на виклики сьогодення* : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 21–22 березня 2019 р.). Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2019. С. 145–147.

REFERENCES

1. Hliianenko, K. (2023). Pedagogichni umovy formuvannia hotovnosti studentiv do innovatsiinoho

- vykladannia. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk – *Topical Issues of the Humanities*, 69 (1), 306–310. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/69-1-44> [in Ukrainian].
2. Novytska, L. (2024). Problema formuvannia innovatsiinoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv-ahraryiv u protsesi matematychnoi pidhotovky v kryzovykh umovakh. *Molod i rynek – Youth and market*, 9/229, 133–142. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.312274> [in Ukrainian].
 3. Marynchenko, Ye. (2020). Pedahohichni umovy formuvannia hotovnosti maibutnoho pedahoha profesiinoho navchannia do innovatsiinoi diialnosti u silskohospodarskomu vyrobnytstvi. Traiektoriia nauky. Seriiia Pedahohika – *Traiektoriâ Nauki (Path of Science)*, 10, 4009–4017. DOI: <https://doi.org/10.22178/pos.63-9> [in Ukrainian].
 4. Ratynska, I. O. (2018). Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh operatoriv z obrobky informatsii ta prohramnoho zabezpechennia v protsesi vyvchennia ekonomichnykh dystsyplin. *Extended abstract of candidate's thesis. Rivne* [in Ukrainian].
 5. Temchenko, O. V. (2020). Innovatsiina kompetentnist kerivnyka zakladu osvity yak skladova yoho innovatsiinoi kultury. Aktualni problemy upravlinnia zakladamy osvity v konteksti stratehii modernizatsii osvitnoi haluzi: *kolektyvna monohrafiia*. Ternopil: TYPU, 249–262 [in Ukrainian].
 6. Terminolohichni slovnyk (2022). Teoretyko-metodychni zasady transformatsii profesiinoho rozvytku pedahohichnykh i naukovo-pedahohichnykh pratsivnykiv v umovakh vidkrytoho universytetu pisliadyplomnoi osvity. Bila Tserkva: “TOV Bilotserkivdruk” [in Ukrainian].
 7. Tsiuniak O. P. (2019). Formuvannia innovatsiinoi kompetentnosti maibutnikh mahistriv pochatkovoї osvity u zakladakh vyshchoi osvity. *Innovatsii v pochatkovii osviti: problemy, perspektyvy, vidpovidi na vyklyky sohodennia: proceedings of the Scientific and Practical Conference*. Poltava, 145–147 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 25.03.2026 р.

Прийнята до друку 28.03.2026 р.

Опубліковано 30.03.2026 р.